

"Frumusețea" victimelor

Reflecții asupra unui fenomen social

De Ari Eisenscher

De câteva decenii e la modă ca lumea întreagă să se identifice cu victime, fiecare cu victimele sale, din trecut sau din prezent. Cum ar arăta o societate în care toți am fi victime cronice? Suntem cu toții călăi sau suntem cu toții victime? Sau și una și alta?

Trăim într-un "victimism" ambiant. Religia ne inculcă imperativul să fim de partea celor slabi, cu recompensa în viața viitoare, dar dacă nu ești credincios, acest comportament își pierde sensul. Atunci de ce? Care sunt cauzele?

În primul rând, ne e milă de victimele persecuțiilor și pogromurilor, cele din Holocaust, cele din regimuri autoritare și discriminatorii, de teamă că ne va veni și nouă rândul. A devenit o deviză: Iubește-ți aproapele ca pe o victimă, căci ai putea să devii și tu una!

În al doilea rând, cei care se mândresc cu altruismul lor, se consacră victimelor, în special celor din trecut. Astfel se creează glorificarea victimelor și sentimentul de satisfacție a celor care sunt plini de compasiune pentru celălalt. Fiecare are dreptul la fericirea personală, dar cum fericirea universală nu este posibilă, ne transformăm și transformăm pe alții în victime. Vedem victime peste tot. Suferința pentru alții și sacrificiul de sine a devenit un proces de auto-satisfacție.

Statutul de victimă nu mai este tolerat. Dar dacă nu ar mai exista victime în lume, am fi privați de plăcerea de a ajuta. Lumea are nevoie să întrețină ecuația victimă – compasiune – satisfacție, de aceea continuă să protesteze zilnic contra injustițiilor, fără să ia în considerare contextul și complexitatea situației, nici relația ușor interschimbabilă între călău și victimă. Un exemplu tipic este antagonismul între victimele Holocaustului (Israel) și victimele colonialismului (arabii), un antagonism care se auto-întreține prin identificarea unora (lumea occidentală) cu primele și a altora (lumea arabă și stânga politică) cu ultimele.